

FoU-podden Avsnitt 59

Levande bibliotek – låntagare berättar

Intro: För oss är det väldigt viktigt att involvera dem som faktiskt det faktiskt berör. Vi kan ju inte hålla på och gissa oss fram till vad som är framgångsfaktorer och vad som är hindrande för de erfarna utan vi behöver ju prata med dem.

FoU-poddens musiklinga

Lena: Hej och välkommen till det femtionionde avsnittet av FoU-podden. Det här avsnittet kommer att handla om Levande bibliotek och om hur det är att låna erfarna från biblioteket. Jag som gör podden heter Lena Stenbrink och är kommunikatör på FoU i Sörmland. Med i det här avsnittet har vi våra två låntagare Katarina Forsberg från Region Sörmland och Jimmy Larsson från Samhällskontraktet och sen har vi med FoU:s egna Lina Larsson och Anna Åkerberg. Varmt välkomna!

Alla: Tack så mycket

Lena: Och som alltid låter vi deltagare börja med att och presentera sig.

Katarina: Ja men tack för inbjudan till den här podden! Jag heter Katarina Forsberg och är hälsostrateg på Region Sörmland och arbetar på vår utvecklingsenhet. Så vi arbetar egentligen mot hela regionen men jag arbetar specifikt med hälso- och sjukvårdsfrågor och med e-hälsofrågor kopplat till hälso- och sjukvården och det kan ju röra allt från arbetssätt till verksamhetsutveckling inom digitalisering.

Jimmy: Då kan jag presentera mig. Jimmy Larsson heter jag och jobbar i Samhällskontraktet som projektledare. Samhällskontraktet är ju egentligen en arena för samproduktion mellan fem parter, varav består av två parter; Region Sörmland och Region Västmanland och sen har vi två kommuner Eskilstuna kommun och Västerås stad, och sen har vi ett lärosäte som är Mälardalens högskola. Så det är fem parter som har enats om att jobba tillsammans för att lösa komplexa samhällsutmaningar, som mer att man har problem med att lösa på egen hand och som man kanske inte riktigt får in i den ordinarie förvaltningsarbetet som man gör dagligen. Man behöver hitta nya sätt att angripa utmaningar på och olika lösningar och tjänster och produkter för att lösa och komma vidare med helt enkelt.

Lina: och jag heter Lina Larsson och jobbar på FoU i Sörmland som forsknings- och utvecklingsledare och här idag är jag ju som en av två bibliotekarier eller administratörer eller vad vi ska kalla oss, för Levande bibliotek. Och den andra är min kollega Anna.

Anna: Ja precis Anna Åkerberg heter jag och jag jobbar som forskningsledare på FoU i Sörmland. Och precis som Lina sa är jag verksam i uppdraget Levande bibliotek, som bibliotekarie eller kontaktperson eller vad vi ska kalla.

Lena: Jag gillar bibliotekarie faktiskt. Men nu kanske inte alla vet vad Levande bibliotek är, även om vi faktiskt har en podd om det, nummer 43, som man kan lyssna på. Men ni kanske kan berätta lite kort – vad är Levande bibliotek?

Lina: Det jag skulle säga helt enkelt att det är en infrastruktur för brukar- och patientmedverkan. Personer med egenupplevda erfarenheter av någon form av vård eller omsorg berättar om sina erfarenheter eller liksom medverkar i utvecklingsprojekt. Och kom gärna in Anna!

Anna: Jag kunde inte ha sagt det bättre själv, Lina. Jag håller fullkomligt med man kan ju säga det här också, att det Levande biblioteket består av två delar. Dels då de erfarna som Lina nämnde och det är ju de som har de här erfarenheterna och sen verksamheterna då som vi ska låna erfarna i biblioteket. Och själva syftet med det hela är att det ska leda till någon form av verksamhetsutveckling för den här verksamheten då.

Lena: Nu har ni hållit på ett tag med det här projektet, Levande bibliotek. Kan ni berätta lite om hur många erfarna ni har och hur många lån eller uppdrag har ni haft?

Anna: Ja det beror ju lite på hur man räknar för det var ju vår kollega Anita Segring och du Lina som startade upp Levande bibliotek 2019 blir det va?

Lina: Projektet började 2019 men det började vara 2020.

Anna: Och under eran tid så var det väl ett lån fast ni fick två förfrågningar, om jag inte minns helt fel, och sen för ungefär ett år sedan så tog jag över efter Anita. Och sedan dess så har vi ju haft fem förfrågningar va? Två lån i våras och de kommer vi få höra lite mer om alldeles strax. Sen var det en förfrågan som det inte blev någonting med tyvärr och en förfrågan som är på gång och förhoppningsvis en förfrågan till då som är på planeringsstadiet. Så det är jätteroligt verkligen att det händer så mycket.

Lena: Nu har vi ju två låntagare med oss, så kan ni kanske berätta lite omkring det? Hur gick det till och vad lånade ni till och varför lånade ni?

Jimmy: Ja jag kan börja. Det var ju väldigt bra tajming för oss att vara ... Jag blev tipsad av några kollegor som jag jobbar med i samhällskontraktet. Vi skulle göra ett djupare utforskande kring välmående och självständiga äldre och då fick vi tips på det här allt kolla med Levande bibliotek. Men det som alla vet och så har vi haft en pandemi som har spökat i 1,5 år vilket har gjort att naturliga fysiska mötesplatserna där man kanske hade tänkt att man skulle ha vänt sig till, för att få tag på erfarna äldre det är inte så lätt i dessa tider. Och det är inte alla äldre som är så digitala, som man kan nå på digitalt sätt och vis.

Så då var det ju väldigt lägligt att jag fick tips om Levande bibliotek och kontaktade Anna och Lina där för att se om vi kunde jag hitta ett sätt så att jag kunde komma i kontakt med erfarna utifrån det fokusområdet med välmående självständig äldre, som vi ville utforska och veta mer kring. För det är ju väldigt viktigt att vi involverar dem som det faktiskt berör. Vi kan ju inte hålla på att gissa oss fram till vad som är framgångsfaktorer, eller vad som är hindrande för ett välmående och självständighet hos de erfarna utan vi behöver ju prata med dem: Och då fick jag ju kontakt via Anna och Lina som skrev samman utifrån mina ord, en uppdragsbeskrivning som gick ut i de kanaler ni har för att de erfarna skulle se och förhoppningsvis nappa på uppdraget och tycka att det var intressant. Och så blev det ju också. Vi fick ju kontakt med flera stycken som har varit ovärderliga i det utforskande som vi höll på med här i våras och tidigt i somras då.

Det vi gjorde egentligen var ju att vi ville att de erfarna skulle dokumentera via en fotoelicitering hur de upplever vad som är stödande eller hindrande för deras välmående och självständighet. Och det blev jättebra resultat. Vi fick verkligen in material som var oerhört

värdefullt för utforskandet vi höll på med. Så jättebra resultat, jättetacksam för det som vi sen tog vidare till en workshop där vi jobbade med att ... vi bjöd in deltagare för att jobba djupare med det som kom fram helt enkelt, så att ja jättebra. Ovärderligt för oss helt enkelt!

Anna: Jag skulle kunna tillägga det bara att utefter den här informationen som vi fick ifrån dig om den här om det här uppdraget ... för när vi får en förfrågan så kontaktar vi den här låntagaren och har ett förmöte. Och då samlar vi på oss information då, som behövs för att vi ska kunna skicka ut en förfrågan till de erfarna och då tittar vi också på vilken sorts uppdrag och just vid det här uppdraget var ganska smalt ämnesområde och då får vi ju titta på de erfarna vi har och det kan då skilja om vi skickar ut den här frågan till alla erfarna vi har eller bara dem som har erfarenhet.

Så att just vid det här lånet så skickade vi ut då ... eftersom den handlar om äldre över 65 år, om jag inte minns helt fel, men då skickade vi ut till dem som var över 65 år. Så det beror ju lite grann på hur pass brett ämnet är så att säga och vilken är er erfarenhet som efterfrågas.

Katarina: Ska jag ta ut vid? Och berätta lite om hur vårt behov i Region Sörmland såg ut helt enkelt. Vi hade ju börjat arbeta med en förstudie kring digitala kallelser där vi ville ha med flera olika perspektiv på både nuläget hur ser användningen av digitala kallelser ut idag både för våra medarbetare på teknik men också på verksamhetsidan. Men också hur ser det här ut för våra invånare idag och det var då vi försökte hitta rätt kontakt in till några invånarrepresentanter. och jag hade väl någonstans i bakhuvudet fått information om Levande bibliotek. Då valde vi att kontakta er igen och se om det var aktuellt. Om möjligheten fanns, då vi såg vikten av invånarrepresentation här. och då hade vi en dialog men Anna och Lina helt enkelt och gjorde en beställning till er liksom Jimmy sa. Vi efterfrågar de här representanterna och vill gärna komma i kontakt med dem så att vi får göra intervju och ha dem som referenser i arbetet då.

Och det blev ju väldigt bra och vi fick synpunkter från invånarna på ett väldigt konstruktivt sätt och det adderades faktiskt till förstudien i flera avseenden där man kan relatera till och se nuläge för hur invånarna upplever att få papperskallelser idag men också deras tankar kring digitala kallelser och att det finns faktiskt en positiv syn till att införa digitala kallelser också. Så det var väldigt värdefullt att få den aspekten in i förstudien eftersom den ligger till grund till fortsatt arbete att utveckla digitala kallelser i regionen och ut mot våra invånare.

Anna: Och kanske skulle jag kunna flika in just uppdraget från Region Sörmland där var ämnet lite bredare och då skickade vi ut en förfrågan till alla erfarna i biblioteket. Så att det kan skilja lite grann då till vilka vi skickade ut förfrågan och även de här uppdragen kan ju se lite olika ut, för ni har ju också berättat att ... Jimmy, du sa ju att ert lån så skulle dom ta foton och motivera och du Katarina, ert lån så var det intervjuer. Så att det kan se lite olika ut också vad de ska göra i de här lånen. Sådan information också som vi skriver ihop i den här förfrågan som skickas ut.

Katarina: Ja det var ju det som var så här det fulla Anna. Att vi hade en väg in och kunde göra en beställning till er efter de krav och behov som vi hade på invånarna. Att ni redan hade den uppsättningen. det tar oftast ganska mycket tid alltså hitta rätt person. Det ska vara rätt åldersspann, målgrupp helt enkelt eller ett urval. Och det är det är väldigt värdefullt när den tjänsten redan fanns hos er. Upplevde vi i alla fall och att vi faktiskt kan nyttja något som faktiskt redan finns på plats utan att uppfinna hjulet på nytt.

Jimmy: Jag håller med helt om det här, väldigt smidigt och enkelt att nå den målgruppen man faktiskt var ute efter.

Lina: Jag tänker att båda de här är bra exempel på en slags generiska användare man är ute i ett utvecklingsarbete man vet inte riktigt helt igenom vilka frågor man är ute efter. Det är lite mer explorativt och det är ju en typ av användning som jag tycker känns spännande med den här sortens brukarmedverkan, men det finns andra möjligheter också.

Lena: Har jag förstått det rätt nu, att era lån här är avslutade och klara?

Katarina: Ja det stämmer, från vår sida, för Region Sörmland då så är vi klara, just för förstudien, men vi har säkert fler användningsområden i på sikt där vi säkert vill samarbeta kring den här typen av lån.

Jimmy: Ja det stämmer i del ett i alla fall skulle jag säga för oss också, men det vi håller på med nu är att jag efter den här workshop med dem kring det här materialet vi faktiskt fick in från de äldre erfarna då, så har du på och analysera och utvärdera nu vad ett nästa steg skulle kunna vara. Och det kan vara så att vi kommer vilja ta kontakt igen med dem som har varit med i första läget då, så att det blir lite oklart än men snart vet vi.

Anna: ja, men då är ni välkomna att höra av er för fler lån i framtiden, självklart. Jag tänkte också bara lägga till att från vår sida i Levande bibliotek så när ett lån har genomförts så är vi också noga med att ha ett uppföljningsmöte med låntagaren och då brukar vi ställa några frågor. Det vi är intresserade av att veta är ju hur lånet gick, fick man reda på det som man ville veta och dök de erfarna upp som de skulle, de som var bokade och så vidare, om allt gick enligt plan. Och sen brukar vi också ställa frågan om dom anser att det finns förbättringspotential då för oss i Levande bibliotek. Om det finns någonting som vi skulle kunna förbättra helt enkelt och det är ju jättevärdefullt för oss.

Lina: syftet med det här är ju både att kolla upp själva lånet men det är också att få någonting första att lämna tillbaka till de erfarna så att man får en första ... innan låntagarna själva berättar att det här gav det. Så blir det något tentativt, jamen liksom vi tror att det kanske ger det här. Tidigare när jag och Anita var och träffade brukarorganisationer så var det någonting som de lyfte fram att de ombads att delta i brukarundersökningen men så fick de ingen feedback så därför är den feedbacken jätteviktig som en del av hur vi ser på uppdraget med Levande bibliotek.

Lena: är det är för tidigt och fråga på vilket sätt det här lånet har bidragit till verksamhetsutveckling eller kan ni säga något om det+

Jimmy: A alltså vi håller ju på med ... Egentligen är det ett innovationsarbete så det så det är ju lite svårt att svara på vad det leder till, men det är en förutsättning eller en möjlighet för att utveckla det är det vi jobbar med, laborativt arbete, forska och testa oss fram för att hitta nya lösningar på saker och ting och det är klart att det här bidrar till den utvecklingen. Sedan exakt vad det leder till, det är ju inte jättelätt att svara på kanske ännu då, men det är väl mitt svar på frågan tror jag.

Katarina: Nej men för vår del jag menar vi har ju inte implementerat digitala kallelser och det finns ju en fortsättning på ett projekt som behöver tillkomma och så vidare, men just för det avgränsade fallet med vår förstudie så fick ju vi verkligen ut responsen från invånarna kring både nuläge och önskat läge kring digitala kallelser. Så just i vår förstudie där och då så tycker jag att vi har fått ut den nytta vi behövde. Men som jag nämnde tidigare så ser vi att behovet

kvarstår även på sikt. Kanske i projektet för att börja utveckla digitala kallelser tillsammans med invånare så att det faktiskt blir användarvänligt.

Lina: Har ni några exempel på vad det var ni fick ut genom och ha dom här erfarna med i arbetet som ni tror att ni inte skulle ha fått ut annars?

Katarina: Ja under ett flertal intervjuer och fokusgrupper så framkom det ju faktiskt från invånare då, att man var lite oroliga för sina kallelser inte skulle komma ut i tid. Man berättar också om att det med dagens lösning så behövde man som äldre ibland också hjälp av en anhörig att läsa sin kallelse vilket kunde kännas lite integritetskränkande ibland. Så det är väl en del av den feedbacken som man ger den nuvarande lösningen, om det var svar på din fråga Lina?

Lina: Jag tycker det var jättebra svar. För det var ju exempel på vad det gav. Har du också något exempel Jimmy eller?

Jimmy: Jag sitter och funderar på vad det skulle kunna vara men jag tänker så här, det är lätt att tänka så här; Vad är det som hindrar välmående och självständighet. Men lika viktigt är ju att få reda på vad som är stödjande för välmående och självständighet och det tänker jag, det är inte så lätt att man fångar upp, men det var jättemånga bra saker som kom fram där, som jag tänker att man kanske aldrig hade fångat upp annars. Så det är minst lika viktigt att ta med sig om man ska tänka framåt vad man kan tänka in i om man ska jobba vidare med innovationspotentialer för att ta fram nya tjänster eller produkter som kan stötta ...

Lina: Har du något konkret exempel?

Jimmy: Kommer inte på något rakt av, men jag vet att det var väldigt många saker som var positivt som inte jag hade tänkt på själv. Att det här är ju superbra. Det här är jätteviktigt för andra att känna till också.

Katarina: Jag kan haka på Jimmy där lite, för att du när det här med positiva. Jag tog ju lite upp vilka utmaningar som finns idag. Men vi fick ju också feedback på vilka möjligheter en digital kallelse ger och exempel som man nämner då var ju möjligheten till att lägga till bilagor videobilder och svarsformulär och så vidare. Det öppnar ju upp för den möjligheten i och med digitala kallelser vilket ökar tillgängligheten. Och att man då kan anpassa informationen i kallelsen lättare mot målgruppen man är ute efter, men också att man med hjälp utav datorer då också kan använda höguppläsningsprogram och översättningsprogram för de personer som behöver nyttja det. Den möjligheten finns ju inte idag med papperskallelser. Men just om man ser det till och vilka möjligheter som finns för digitala kallelser så lyfter man ju det här ur invånarperspektiv från Levande biblioteksrepresentanterna då, och det var ju väldigt värdefullt att liksom få inblick i ... just höguppläsningsprogram och översättningsprogram och den här typen av nischade hjälpmedel som man kanske inte tänker på initialt när man pratar digitala kallelser men som kommer fram i den här intervjuerna med våra invånare.

Jimmy: Jag kan ta ett exempel till exempel från en av de erfarna så var det en bild på några kassar och då kan man tänka att det skulle vara problematiskt att bära kassar men i det här fallet var det inte alls det när man stödde med textförklaringar. Det handlade mer om att det var bekvämt att kunna beställa hem mat via internet. Och det är något som är typiskt svenskt att "jaha, här upplevde man och trodde att det var något som hindrade i vardagen, men faktiskt handlade det om någonting positivt som var stärkande och en möjlighet för andra. Det kan ju vara så någon annan inte har tänkt på eller har koll på hur man kan få stöd i sådant. Det

är ett exempel, det fanns många andra men det var något som ploppade upp i mitt huvud nu i alla fall.

Lena: Då kommer 10 000 kronorsfrågan. Kommer ni att låna från Levande bibliotek igen?

Katarina: Jamen ja jag tror att jag har sagt det flera gånger. Det är en fantastisk möjlighet att få allt det här samlat, att få den servicen. "Hej vi har ett behov, kan ni hjälpa oss att möta den förfrågan?" Så jag ser fram emot att vi ska kunna nyttja Levande bibliotek och den hjälp vi får från er Anna och Lina, även framöver och att vi har med oss det i flera arbeten att den här möjligheten finns. Och man hela tiden tänker invånarperspektiv i de projekt vi arbetar med och den utveckling vi gör, för oftast så här ju våra tjänster till för våra invånare i slutändan. Så det är viktigt att vi får med användarna i perspektivet redan från början.

Jimmy: Och jag instämmer och jag var ju lite inne på det tidigare att det kan ju vara så att det blir en fortsättning på det vi har påbörjat också som kommer att leda till ett lån till för att fördjupa oss ytterligare. Men jag skulle vilja göra ett tillägg till minpresentation i början då sa jag inte så mycket om Samhällskontraktets fokusområden. Och stora fokusområden är Nära vård och välfärdsteknik och skolresultat, som är två ganska stora komplexa frågor där Nära vård och Välfärdsteknikdelen är en del av det som vi nu har utforskat lite specifikt med välmående och självständiga äldre. Med största sannolikhet kommer det att komma flera uppslag som vi behöver utforska ytterligare där vi behöver få tag på erfarna och äldre då som kan ... Dela med sig av sina erfarenheter och kring upplevelser i vardagen som leder till verksamhetsutveckling och utveckling och produkter och tjänster. Så att svaret är ja, med största sannolikhet kommer vi att låna igen.

Anna: Ja ni är så välkomna, det ser vi fram emot!

Katarina: Ja, men tack! Och vi hoppas att ni får vara kvar en lång tid framöver så att den möjligheten ges.

Lena: Jag tänkte just fråga om det också. Hur ser det ut framöver med Levande bibliotek? Vad händer?

Anna: Ja vårt arbete fortsätter ju nu under hösten och vintern. Vi fortsätter att rekrytera erfarna och vi hoppas förstås att fler verksamheter också hör av sig och vill låna, men sedan är det ju så att själva projektet avslutas vid nyår och Lina och jag ska förstås skriva en rapport om det här. Vi hoppas förstås att Levande bibliotek kan fortsätta i någon form.

Lina: vi tycker att det är kul att det äntligen börjar bli ... nu har vi 10 och snart en tjugonde och det känns som att det äntligen börjar samlas lite personer i det. Så att det skulle ju vara roligt att få fortsätta, så att vi kommer ju att argumentera i Länsstrygruppen att vi ska få göra det.

Anna: Precis och 20 erfarna var ju vårt interna mål här att vi skulle nå. Vi hoppas att vi kommer att nå lite över det till och med.

Lena: Ska vi avsluta den här podden med lite tips om var man kan hitta information om Levande bibliotek, eller hur man ska göra om man vill vara med som erfaren eller om man vill vara en låntagare.

Lina: Ja det blir väl bra. Det enklaste är nog att gå in på FoUis hemsida för vi har formulär där, både för att låna och för att bli erfaren. Men det går ju också att kontakta mig och Anna direkt.

Anna: vi har ju försökt att marknadsföra oss lite mer nu. Under våren och sommaren så har vi ju haft en kampanj i social media. Ja det är ju förstås samma väg in man får ta, man får anmäla sig via det här formuläret eller mejla Lina eller mig. Men jag skulle kunna på att passa på och berätta att i höst, i början på oktober så är det anhörigveckan i Eskilstuna och då kommer Lina och jag att stå på Eskilstuna stadsbibliotek och vi kommer att informera om Levande bibliotek och hoppas att vi möter många människor som är intresserade och vill vara med.

Jimmy: Och då kan jag meddela att där kommer Samhällskontraktet också att vara till viss del.

Anna: Härligt, då ses vi där!

Lena: Då får jag tacka er så jättemycket för att ni har varit med och berättat om Levande bibliotek och hur det är att vara låntagare. Kanske Lina och Anna att vi kommer att ha en podd framöver med erfarna också?

Anna och Lina: Ja!

Anna: Precis, det har vi tänkt!

Lena: Men i alla fall, tack så hemskt mycket för att ni var med!

Alla: Tack, tack för att vi fick vara med!

Lena: Och till dig som har lyssnat vill jag säga tack så jättemycket för att du har hört det här avsnittet av FoU-podden och jag hoppas förstås att du även vill höra nästa avsnitt! Ha en toppenfin dag! Hejdå!

Avslutningsmusik

